

nationaal programma groningen

Vastgestelde besluitenlijst Algemeen Bestuur Nationaal Programma Groningen

Datum: 4 november 2024

Tijd: 15:00-17:00 uur

Locatie: Provinciehuis, Sint Jansstraat 4, Groningen (ZF-Korenbeurszaal)

Aanwezig:

Henk Jan Bolding - gemeente Het Hogeland (plaatsvervangend voorzitter)

Johan Remkes - Nationaal Programma Groningen (digitaal)

Norbert van den Hove - ministerie van Economische Zaken en Klimaat (vervangt Eddie van Marum/Arne van Hout)

Susan Top - provincie Groningen

Henk Emmens - provincie Groningen

Mirjam van 't Veld - gemeente Groningen

Cora-Yfke Sikkema - gemeente Oldambt

Erica van Lente - gemeente Midden-Groningen

Annalies Usmany-Dallinga - gemeente Eemsdelta (aanwezig t/m de bespreking van agendapunt 6)

Jouke de Vries - uit het midden van de kennisinstellingen

Herman Rinket - Groninger Gasberaad

Anita Winter - uit het midden van het bedrijfsleven

Bas Wallis de Vries - uit het midden van de zorginstellingen (aanwezig t/m de bespreking van agendapunt 7)

Nienke Baars - Nationaal Programma Groningen

Gert-Jan Swaving - Nationaal Programma Groningen

Marloes van der Meij-Hingstman - Nationaal Programma Groningen

Anna Weijer - Nationaal Programma Groningen

Afwezig:

Eddie van Marum/Arne van Hout - ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Frans Keurentjes - uit het midden van de agrarische sector

Esther Borstlap - uit het midden van de woningcorporaties

Frans Alting - uit het midden van de havens

Nr.	Agendapunt
1.	<p>Opening, vaststelling agenda</p> <p>Johan Remkes sloot digitaal aan bij de vergadering. In verband met zijn afwezigheid treedt Henk Jan Bolding op als plaatsvervangend voorzitter. Johan Remkes maakt kenbaar dat hij vanwege gezondheidsredenen per 1 januari zal vertrekken als voorzitter van Nationaal Programma Groningen. Het bestuur betreurt dit, heeft begrip voor zijn beslissing en wenst hem een voorspoedig herstel. Het bestuur zal zich de komende weken buigen over het profiel voor een nieuwe voorzitter.</p> <p>De voorzitter heet Mirjam van 't Veld, die vandaag voor het eerst aanwezig is, in het bijzonder welkom als lid van het AB en DB (uit hoofde van haar functie als waarnemend burgemeester van</p>

	de gemeente Groningen). Ook wordt melding gemaakt van de afwezigheid van Frans Alting, Frans Keurentjes en Esther Borstlap.
	Ter besluitvorming
2.	<p>Tussentijdse evaluatie Nationaal Programma Groningen Op 8 juni 2024 heeft het AB de uitvraag voor het uitvoeren van de tussentijdse evaluatie vastgesteld. Op basis daarvan heeft het consortium dat verantwoordelijk is voor monitoring en evaluatie van Nationaal Programma Groningen een offerte ingediend die ter vaststelling voorlag. In de offerte wordt voorgesteld om maatschappelijke partijen zoals vertegenwoordigd in het AB onderdeel te maken van een ambtelijke begeleidingscommissie met overheden. Het bestuur merkt op dat een mix van ambtelijke en bestuurlijke vertegenwoordig niet wenselijk is en verzoekt bestuurlijke begeleiding enkel in handen te laten van het DB. De offerte dient daarop aangepast te worden.</p> <p>Verder besluit het bestuur om het consortium, als zij aansluiten voor de presentatie van de Monitor bij agendapunt 6, een toelichting te vragen op de rolverdeling tussen het consortium en de onafhankelijke beoordelingscommissie bij het uitvoeren van de evaluatie.</p> <p><u>Besluiten:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Het bestuur stelt de offerte voor de tussentijdse evaluatie van Nationaal Programma Groningen, met gewijzigde samenstelling van de begeleidingscommissie, vast. - Het bestuur stemt in met het verzenden van een opdrachtbevestiging aan het consortium dat verantwoordelijk is voor monitoring en evaluatie van Nationaal Programma Groningen voor de gewijzigde offerte.
3.	<p>Indexering 2024 Over 2024 wordt indexering toegepast op de middelen van Nationaal Programma Groningen. Het bestuur stemt in met het voorstel om deze middelen te verdelen volgens de systematiek die in 2023 is toegepast. Daarbij is opgemerkt dat er ook andere methoden denkbaar zijn die voor de indexeringsmiddelen bij Nij Begun opnieuw overwogen kunnen worden.</p> <p><u>Besluit:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Het bestuur besluit de indexeringsmiddelen over 2024 te verdelen conform voorstel volgens de systematiek die in 2023 is toegepast.
4.	<p>Verslag AB 14 oktober 2024 Het verslag van de AB-vergadering op 14 oktober 2024 lag ter vaststelling voor.</p> <p><u>Besluit:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Het bestuur stelt het verslag van het AB op 14 oktober 2024 vast.

	<i>Ter bespreking</i>
5.	<p>Terugblik werkbezoek Eindhoven</p> <p>Het bestuur heeft kennisgenomen van een verslag over het werkbezoek van Brainport Eindhoven gezamenlijk teruggeblikt.</p> <p>Het bestuur heeft de volgende lessen geleerd uit het werkbezoek:</p> <ul style="list-style-type: none">- De waarde van datagedreven werken. Voor Groningen zou bijvoorbeeld inzicht in de arbeidsmarkt op lokaal niveau en de regionale verbindingen op dat gebied waardevol zijn.- De agenda wordt daar geïnitieerd vanuit het bedrijfsleven, niet vanuit de overheid. De uitgangssituatie is hier anders, maar bedrijfsleven blijft een onmisbare schakel.- Redeneren vanuit de inhoud en vervolgens bepalen welke instrumenten nodig zijn en welke spelers hiervoor publieke en private verantwoordelijkheid dragen. Governance op zichzelf is geen onderwerp van gesprek. De vraag hoe Nationaal Programma Groningen zich verhoudt tot Nij Begun zou ook vanuit de inhoud beantwoord moeten worden. Tegelijkertijd is vanuit het bestuur opgemerkt dat inmiddels wel duidelijkheid nodig is over toekomstige governance en het proces om daar te komen. Dat is vervat in de opdracht van de kwartiermaker, de provincie heeft een rol vanuit onder andere de overkoepelende Nij Begun betrokkenheid, waar bijvoorbeeld ook een Bestuurlijke Tafel plaatsvindt.- "Veel koffie drinken", m.a.w. investeren in elkaar en het onderling vertrouwen.- Gebruik maken van kennis en financiering van buiten de regio. Voor Groningen is bijvoorbeeld Noord-Duitsland relevant.- Niet blindstaren op het succes van Brainport Eindhoven, aangezien dat ook is ontstaan vanuit een achterstandssituatie. De economische structuur van Eindhoven met grote bedrijven is heel anders dan in Groningen met voornamelijk MKB. Maar Groningen beschikt met de RUG en het UMCG wel over wereldspelers, waar het MKB zich aan kan optrekken. Er zijn al veel startups ontstaan, maar er is financiering nodig om tot scale-ups te komen. De wijze waarop het MKB op de goede manier betrokken kan worden, blijft nog een ingewikkeld vraagstuk en belangrijk aandachtspunt. Daar moeten uitnodigende en verkennende gesprekken over gevoerd worden.- Laat inwoners van deze kwetsbare regio als eerst profiteren, bijvoorbeeld van kennis waar Groningen al over bezit op het gebied gezondheidstechnologie. De campusaanpak kan hier goed voor werken.- Zolang het gaat over de besteding van publieke middelen, is democratische controle en verantwoording van belang, zonder dat dit ten koste gaat van een goede uitvoering.- Daadkracht is van groot belang, gesprekken over governance mogen daar niet ten koste van gaan.- Triple Helix wordt door het bestuur gezien als een passend model voor Groningen, waar per thema een verschillende invulling aan gegeven kan worden. Het is van belang dat ook maatschappelijke organisaties een plek krijgen, mogelijk in een Quadruple Helix model.- De vraag waarin Groningen echt onderscheidend is zou nog beantwoord moeten worden om vervolgens dat verhaal te kunnen uitdragen/claimen. Een slag dieper dan wat we nu uitdragen. Het innovatiebeleid waar Groningen al 15 jaar op inzet moet daar onderdeel van zijn.

	<p>Er is afgesproken dat de kwartiermakers van de Economische- en de Sociale Agenda worden uitgenodigd voor een gesprek met het DB. Dat gesprek moet resulteren in concrete stappen die gezet kunnen worden op basis van de geleerde lessen in Eindhoven. Vanuit het bestuur is verzocht om ook de verduurzamingsagenda te betrekken bij het gesprek, gezien de inhoudelijke verbinding met de economische agenda.</p>
	<p>Presentatie / Ter besluitvorming</p>
6.	<p>Monitor 2024</p> <p>Het consortium dat verantwoordelijk is voor het uitvoeren van de jaarlijkse monitor heeft bijgevoegde Monitor 2024 opgeleverd. Deze monitor beschrijft ontwikkeling van indicatoren ten opzichte van de nulmeting (die in 2021 is uitgevoerd). Daarnaast biedt het inzicht in de opbouw en ontwikkeling van de projectenportefeuille. De monitor is herijkt ten opzichte van voorgaande jaren om de gebruikswaarde te vergroten. De belangrijkste veranderingen betreffen 1. Het opnieuw uitvragen van de voorkeuren van Groningers t.b.v. de Brede Welvaart-index, 2. Het toevoegen van een verdiepend themahoofdstuk en 3. Een verbeterde opmaak t.b.v. de leesbaarheid en digitale toegankelijkheid. Het bestuur heeft kennisgenomen van een nadere toelichting op deze herijking.</p> <p>Bijna alle indicatoren die worden gebruikt zijn bestaande indicatoren. Dat geldt niet voor imago. Daar is in opdracht van Nationaal Programma Groningen een monitor voor ontwikkeld. Verian (voorheen Kantar) voert de imagomonitor uit. Resultaten van de imagomonitor zijn opgenomen in de Monitor 2024. Ook zijn aparte rapportages over imago opgeleverd. De Monitor 2024 en Imagomonitor 2024 lagen ter vaststelling voor.</p> <p>Daarnaast heeft het bestuur kennisgenomen van een notitie over bekendheid, waardering en vertrouwen in Nationaal Programma Groningen, ook opgesteld door het consortium. Deze notitie maakt geen onderdeel uit van de aan te bieden en te publiceren stukken.</p> <p>Peter Nicolai en Bas Doets van het consortium hebben een toelichting gegeven op de Monitor 2024 en de Imagomonitor 2024. Het consortium ontleent drie boodschappen uit de resultaten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Groningen beweegt nog onvoldoende de gewenste richting op. De brede welvaart in Groningen stijgt wel, maar minder snel dan in de referentiegroepen. Het imago van Groningen is gedaald ten opzichte van de nulmeting. Dit geldt niet voor de niet-Groningse bedrijven. Zij beoordelen het imago van Groningen positiever. Tegelijkertijd is het imago sterk verbeterd ten opzichte van vorig jaar. Toen waren de resultaten slechter als gevolg van de parlementaire enquête gaswinning. 2. De realisatie van de programmadoelstellingen verschilt per ambitie. Overall geldt dat de meerderheid van de hoofdindicatoren voldoet aan de ambitie. Indicatoren op de ambities Economie, Werken en Leren en broeikasgasemissies bij Natuur en Klimaat laten een bovengemiddelde ontwikkeling zien, terwijl scores op Leefbaarheid achterblijven. 3. Het is nog altijd te vroeg om op basis van de monitor het effect van het programma op haar doelstellingen vast te stellen. Dit heeft te maken met het feit dat data met vertraging beschikbaar komt. Het is goed denkbaar dat dit een verklaring is voor de achtergebleven scores op leefbaarheid, terwijl het merendeel van de projecten zich juist richt op deze ambitie. Daarnaast is de omvang van uitgegeven middelen nog beperkt. Herstel is dus te verwachten.

Nieuw ten opzichte van voorgaande monitoren is een verdiepend onderzoek naar biodiversiteit en landschapskwaliteit. De Living Planet Index (indicator voor biodiversiteit) scoorde bij aanvang van Nationaal Programma Groningen in Groningen beter dan de rest van Nederland. De biodiversiteit heeft zich inmiddels echter negatiever ontwikkeld dan in de rest van Nederland. De verklaring hiervoor is gevonden in het feit dat de soortenontwikkeling van fauna zich met name in het boerenlandschap negatiever ontwikkelt. Dit type landschap is in Groningen sterk vertegenwoordigd.

Het bestuur heeft gewezen op het belang van een goede duiding bij het openbaar maken van de monitor, zodat duidelijk is welke conclusies op basis van de monitor getrokken kunnen worden. Het feit dat data met vertraging beschikbaar komt is daarbij een belangrijk aandachtspunt.

Daarnaast heeft het bestuur aan het consortium gevraagd een toelichting te geven op de rolverdeling tussen het consortium en de onafhankelijke beoordelingscommissie bij het uitvoeren van de tussentijdse evaluatie (zie ook agendapunt 2). Het consortium heeft uitgelegd dat de beoordelingscommissie in alle fases van de evaluatie wordt betrokken. In de voorbereidende fase wordt de commissie betrokken bij het opstellen van een database. In de analysefase wordt de commissie gevraagd een advies uit te brengen over in hoeverre Nationaal Programma Groningen op de goede weg is om ambities te realiseren (als vervolg op het advies dat zijn in 2022 uitbrachten). Dit advies neemt het consortium mee als één van de bronnen aan de hand waarvan wordt bepaald in hoeverre aan de normen uit het normenkader is voldaan. Vervolgens betreft het consortium de commissie in de beoordelingsfase voor het valideren en verrijken van de uitkomsten. In de verklarende fase kunnen individuele leden van de commissie worden gevraagd om met andere experts dieper op specifieke onderwerpen in te gaan (afhankelijk van de uitkomsten). Het consortium en de beoordelingscommissie kunnen zich vinden in deze rolverdeling.

Besluiten:

- Het bestuur stelt de Monitor 2024 en Imagomonitor 2024 vast.
- Het bestuur stemt in met het publiceren van de Monitor 2024 en het aanbieden van deze monitor aan de ministers van EZK/BZK en colleges van provincie en gemeenten, waarbij wordt voorzien in een heldere duiding van de resultaten.
- Het bestuur stemt in met het publiceren van de Imagomonitor 2024 (rapportage met onderzoeksresultaten en de publieksversie) en het aanbieden van deze monitor aan de ministers van EZK/BZK en colleges van provincie en gemeenten.

Ter bespreking

7. **Concept doelen Economische Agenda**
De Economische Agenda is één van de in de Wet Groningen beschreven uitvoeringsagenda's van Nij Begun. Het strategische doel van die agenda's is om de regio met een generatielange inzet van 30 jaar op het nationaal gemiddelde van brede welvaart te brengen. Voor de Economische Agenda zijn doelstellingen geformuleerd op het gebied van economische structuurversterking die meetbaar bijdragen aan dit strategische doel. Deze doelen zijn opgesteld op basis van een analyse van kansen en opgaven voor de regio, mede aan de hand van bestaande en nieuwe

nationaal programma groningen

	<p>onderzoeken en gesprekken met betrokkenen en experts. Dat heeft geleid tot de vijf doelstellingen met bijbehorende subdoelstellingen. De concept doelen van de Economische Agenda zijn, vooruitlopend op de agenda zelf, op 22 oktober ter consultatie gedeeld met volksvertegenwoordigingen, betrokken partijen en het publiek. Het bestuur speelt geen formele rol in de besluitvorming over deze doelen, maar herkent zich er wel in. Tegelijkertijd merkt het bestuur op dat de doelen nu nog algemeen geformuleerd zijn. Er moeten nog belangrijke keuzes gemaakt worden zodat er scherpte in de doelen aangebracht kan worden. Het is al wel duidelijk dat de Economische Agenda zich niet gaat richten op infrastructurele projecten, openbaar vervoer en wonen. Er is een apart gesprek tussen de maatschappelijk bestuursleden en de kwartiermaker gepland met onder andere een reflectie van deze bestuursleden op de doelen. De overheidspartijen kunnen via hun colleges reageren.</p>
8.	<p>Huisvesting programmabureau Tijdens het AB van 28 juni 2024 is gesproken over de toekomstige huisvesting van het programmabureau. Het bestuur heeft toen aangegeven het belang van gezamenlijke huisvesting te zien. Het programmabureau heeft toegelicht dat de Economische- en Sociale Agenda openstaan voor gezamenlijke huisvesting met Nationaal Programma Groningen en de Economic Board Groningen. Zij hebben in de kwartiermaker fase echter beperkt middelen beschikbaar voor huisvesting. Op dit moment worden mogelijkheden verkend of er een iets gevonden kan worden voor een overbruggingsperiode. Het bestuur wordt geïnformeerd zodra daar meer duidelijkheid over is.</p>
	<p><i>Ter informatie</i></p>
9.	<p>Mededelingen</p> <p>a. Stand van zaken Economische Agenda en Sociale Agenda Op 14 oktober jl. heeft het AB verzocht om de stuurgroep Economische Agenda te voorzien van aanvullende informatie over Djewels bij de adviesaanvraag. De provincie heeft deze informatie verstrekt voor de stuurgroep van 8 november 2024. Het bestuur ontvangt deze informatie na afloop van de vergadering.</p> <p>b. Actualisatie programmaplan Toukomst De provincie geeft aan dat Gedeputeerde Staten, gelet op haar budgetverantwoordelijkheid, de actualisatie van het programmaplan Toukomst op 22 oktober 2024 heeft vastgesteld.</p>
10.	<p>Rondvraag/ w.v.t.t.k.</p>
11.	<p>Sluiting</p>